

Maa- ja metsätalousministeriö
Ruokaosasto

PÖYTÄKIRJA 1/2026
MMM013:00/2014

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN 2014–2020 SEURANTAKOMITEA

Aika Tiistai 16.6.2026 klo 10:00-11:30
Paikka Paasitorni/ kh. Tivoli, Helsinki

Minna-Mari Kaila/ maa- ja metsätalousministeriö, puheenjohtaja
Sanna Sihvola/ maa- ja metsätalousministeriö
Jyri Inha/ valtiovarainministeriö
Tiina Hartman/ maa- ja metsätalousministeriö
Juuso Kalliokoski/ maa- ja metsätalousministeriö
Mika Survonon/ maa- ja metsätalousministeriö
Minna Uusimäki/ maa- ja metsätalousministeriö
Ilona Helle/ ympäristöministeriö
Tuula Mäki-Valkama/ Ruokavirasto
Esko Leinonen/ Ruokavirasto

Hannele Sankari/ Ruokavirasto
Petri Knaapinen/ Uudenmaan elinvoimakeskus
Jyrki Pitkänen/ Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus
Tiina Suutari/ Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
Johan Åberg/ Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Jari Huovinen/ Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Meira-Pia Lohiluoma/ Österbottens Svenska Lantbrukssällskap
Tomi Alakoski/ Suomen 4H-liitto

Christell Åström/ Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry
Tapani Veistola/ Suomen luonnonsuojeluliitto
Pertti Iivanainen/ Maaseudun kehittäjät
Ilkka Peltola/ Keskipiste-Leader ry
Taina Väre/ Suomen kuntaliitto
Leena Anttila/ maa- ja metsätalousministeriö
Virva Terho/ maa- ja metsätalousministeriö

Pysyvät asiantuntijat: Laura Salo/ EU:n komissio, DG AGRI; Matleena Heikkinen/ EU:n komissio, DG AGRI

Muut asiantuntijat: Ahti Hirvonen/ maa- ja metsätalousministeriö

Poissa: Harri Ahlgren/ työ- ja elinkeinoministeriö; Mats Nylund/ Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Marjo Kolehmainen/ Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät, Ulla Hyvönen/ Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Heli Walls/ Suomen kylät ry, Maria Lindqvist/SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto, Pentti Mäkinen/ Etelä-Savon liitto, Susanna Ollila/ Ruokavirasto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Minna-Mari Kaila avasi kokouksen klo 10:00. Tämä on Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 viimeinen seurantakomitean kokous ja päätöskohtana on ohjelman loppuraportin hyväksyminen. Ohjelman toimeenpanokausi on ollut poikkeuksellisen pitkä, yli 10 vuotta. Varsinaisen ohjelmakauden 2014-2020 jälkeen maaseutuohjelman rahoituskausi jatkui vuosina 2021-2022 kahden vuoden siirtymäkaudella. Tällöin ohjelmassa oli käytössä varoja maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen enemmän kuin koskaan aikaisemmin, ja luultavasti myös enemmän kuin koskaan sen jälkeenkään tulee olemaan.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Kokouksessa oli läsnä yhteensä 25 jäsentä tai varajäsentä, joten kokous oli päätösvaltainen.

3. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 vuoden 2025 raportti - loppuraportti

Virva Terho esitteli maaseudun kehittämisohjelman loppuraportin. Ohjelman päätöksenteko päättyi vuoden 2022 lopussa ja maksut vuoden 2025 lopussa. Koko ohjelman toteuma oli 11,533 miljardia euroa, yksityinen rahoitus mukaan lukien. Ympäristö- ja ilmastotoimien toteuma oli 68,9 % julkisesta rahoituksesta (ohjelman tavoite 69,1 %; EU:n minimitavoite 30 %) ja Leader toimien toteuma 4,95 % julkisesta rahoituksesta (ohjelman tavoite 5,04). Ohjelman koko julkisen rahoituksen kehyksestä käytettiin 98,5 %. Alkuperäinen ohjelmakausi jatkui siirtymäkauden rahoituksella ja koronapandemian seurauksena ohjelmaan kohdennetulla elpymisrahoituksella vuosina 2021-2022. Siirtymäkauden rahoitus siirrettiin maaseudun kehittämisohjelmaan CAP-suunnitelmakauden 2021-2027 rahoituskehyksestä. CAP-suunnitelmakauden rahoituskehys oli voimakkaasti etupainotteinen, joten tämä tarkoitti maaseudun kehittämisohjelmalle huomattavan suurta varojen lisäystä, joka piti käyttää lyhyessä ajassa.

Yksityiskohtaiset, toimenpide- ja kohdealakohtaiset tiedot maaseutuohjelman tuloksista ja varojen käytöstä löytyvät loppuraportista ja maaseutu.fi -sivuilta.

Keskustelu:

- Ohjelmalla on yritetty saada paljon hyvää aikaan, mutta tuloksia on tullut vaihtelevasti. Käytännössä luontokato jatkuu ja ilmastonmuutoksen eteneminen hankaloittaa tulosten saavuttamista. Tulevaisuudessa myös kemikalisaation aiheuttamat ongelmat saattavat nousta esiin. Haasteet voidaan kääntää mahdollisuuksiksi, mm. kohdentamalla toimia paremmin. Toivottavasti myös tulevaisuudessa rahoitetaan ilmasto- ja ympäristötoimia.
- Markkinoiden ja sään voimakas vaihtelu on vaikuttanut ohjelman tuloksiin, mikä näkyy mm. typpitaseen suurena vaihteluna eri vuosina. Öljykasvien viljelyyn kannustaminen saattaa myös näkyä heikompana typpitaseena. Poliitikassa tavoitteiden yhteensovittaminen ei ole aina helppoa.
- MMM:ssä ja kentällä on tehty hyvää työtä. Tällä hetkellä luonnonvara-alan oppilaitoksissa oppilaspaikat ovat täynnä, mikä kertoo siitä, että nuoret uskovat alan tulevaisuuteen. Siitä on hyvä jatkaa eteenpäin.
- Järvi-Suomessa typpi- ja fosforitaseen paraneminen johtuu pitkälti siitä, että siellä on luovuttu lypsykarjasta. Maatilojen lopettaminen vaikuttaa myös koko maaseutuun, kun samalla kylät hiipuvat.
- Edellä sanottu koskee koko itäistä Suomea, myös Kaakkois-Suomea. Maaseutuohjelmalla pitäisi pystyä tasoittamaan rakennemuutoksen vaikutuksia. Muutos on niin suuri, että paluuta monipuoliseen maatalouteen ei enää ole. Ohjelmakauden aikana tapahtuneet kriisit ovat muuttaneet kaiken Itä-Suomessa. Loppuarvioinnissa pitäisi pohtia, miten tulevaisuudessa rahoituskauden aikana muutetaan painotuksia, kun toimintaympäristössä tapahtuu suuria muutoksia.

PÄÄTÖS: Loppuraportti hyväksyttiin yksimielisesti.

5. Manner-Suomen maaseudun kehittämishojelman 2024-2020 jälkiarviointien tilanne ja tulokset

Tiina Hartman esitteli koosteen maaseutuohjelmasta tehdyistä jälkiarvioinneista. Arviointeja on tehty kattavasti, yhteensä 9 kpl eri teemoista. Näistä kaksi arviointia on vielä kesken. Jälkiarvioinneissa usein toistuvia suosituksia ovat:

1. Pitäisi olla konkreettiset, mitattavat tavoitteet, jotta vaikuttavuutta voidaan arvioida.
2. Ohjelman toimenpiteiden pitäisi edistää tavoitteiden saavuttamista.

3. Arviointiosaamisen, menetelmien ja erityisesti kontrafaktuaalisen arviointiosaamisen kehittämiseen & mahdollistamiseen tulisi panostaa.

Kaikki valmistuneet arvioinnit löytyvät maaseutu.fi -sivustolta.

Keskustelu:

- Arviointi maaseutuohjelman toimenpiteistä saaristoalueilla on kiinnostava. Toimenpiteitä on vaikea sovittaa saariston olosuhteisiin, koska olosuhteet ovat niin erilaiset. Saaristoalueilla toimeentulo tulee usein useasta eri lähteestä. Maaseudun yleinen kehittäminen on saaristossa tärkeää, sen avulla on saatu ylläpidettyä palveluita ja joillain alueilla jopa lisättyä asukkaiden määrää.
- Jos kilpailukyky on tavoitteena pinta-ala- ja eläintuissa, se kiihdyttää osaltaan ei-toivottua rakennemuutosta, mikä ei ole politiikan tavoitteena. Tasapaino säilyttävien ja kehittävien toimenpiteiden välillä on vaikea.
- Hyvä, että ohjelmasta on tehty monipuolinen jälkiarviointi. Siitä pitäisi ottaa oppia, kun suunnitellaan seuraavaa rahoituskautta. Ympäristöön liittyviä perusseurantoja on tärkeää jatkaa. Seurannat ovat uhattuna, kun tutkimuslaitosten resursseja on leikattu.
- Maatilojen sukupolvenvaihdoksista 2/3 on omarahoitteisia, koska ko. tilat eivät kriteerien mukaan ole elinkelpoisia. Omarahoitteiset sukupolvenvaihdokset ovat myös tärkeitä, koska silloin tila säilyy ja se edesauttaa osaltaan sitä, että maaseutu pysyy asuttuna.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kaikkia menneistä vuosista ja maaseutuohjelman eteen tehdystä suuresta työstä. Seurantakomitean kokouksissa on käyty hyviä ja rakentavia keskusteluja. Tämän jälkeen CAP-suunnitelman seurantakomitea jatkaa edelleen työtään. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:28.

Helsingissä 15.7.2026

Seurantakomitean puheenjohtaja,
osastopäällikkö

Minna-Mari Kaila

Seurantakomitean sihteeri,
neuvotteleva virkamies

Leena Anttila

